Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 367/2017 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen lääkejätteen vähentämisen seurauksista reseptiasiakkaille

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Maria Tolppasen/sd näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 367/2017 vp:

> *Mitä hallitus aikoo tehdä, että lääkkeiden ostaminen onnistuu myös kustannustehokkaasti nykyistä isommissa pakkauksissa, jos sellainen on lääkärin toimesta potilaalle määrätty?*

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:
Lääkekorvaukset ovat osa lakisääteistä sairausvakuutusta. Sairausvakuutuslain (1224/2004) nojalla vakuutettu voi saada korvausta lääkärin ja hammaslääkärin sekä rajattuun tai määräaikaiseen lääkkeenmääräämiseen oikeutetun sairaanhoitajan sairauden hoitoon määräämän lääkkeen kustannuksista. Lääke korvataan edellyttäen, että kyse on lääkelain (395/1987) mukaisesta lääkemääräystä edellyttävästä lääkevalmisteesta, joka on tarkoitettu joko sisäisesti tai ulkoisesti käytettynä parantamaan tai helpottamaan sairautta tai sen oireita. Oikeus korvaukseen on vain tarpeellisista sairaanhoidon kustannuksista. Tarpeellisena pidetään yleisesti hyväksytyn, hyvän hoitokäytännön mukaista hoitoa. Lisäksi edellytetään, että lääkkeiden hintalautakunnan lääkevalmisteelle hyväksymä korvattavuus on voimassa.
Sairausvakuutuslain 5 luvun 9 §:n 5 momentin mukaan sairausvakuutuslaissa tarkoitettu korvaus maksetaan samalla kertaa ostetusta enintään kolmen kuukauden hoitoaikaa vastaavasta valmistemäärästä, jollei erityisestä syystä muuta johdu. Vuoden 2017 alusta voimaan tulleella lailla sairausvakuutuslain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta (1100/2016) sairausvakuutuslakiin lisättiin uusi säännös lääkkeiden, kliinisten ravintovalmisteiden ja perusvoiteiden uuden valmiste-erän korvaamisesta. Sen mukaan korvausta voisi saada uudesta lääkkeen, kliinisen ravintovalmisteen ja perusvoiteen erästä sen jälkeen, kun aiemmin ostettu erä on käytetty lähes kokonaan lääkkeen määrääjän antaman ohjeen mukaisesti. Lääkkeiden toimitusväliä koskeva muutos oli osa pääministeri Juha Sipilän hallitusohjelmassa vaadittujen lääkekorvaussäästöjen toteuttamista. Lääkkeiden toimitusväliä koskevalla muutoksella pyritään edistämään rationaalista lääkehoitoa ja vähentämään lääkejätettä ja turhia lääkekustannuksia.Vuoden 2017 alusta voimaan tullut säännös uuden erän toimittamista ei kuitenkaan tuonut muutosta siihen, että kerralla voidaan korvata enintään kolmen kuukauden hoitoaikaa vastaava lääkemäärä.
Kansaneläkelaitos vastaa sairausvakuutuksen toimeenpanoon liittyvistä tehtävistä sekä seuraa ja valvoo sairausvakuutuslain ja sen nojalla annettujen asetusten ja määräysten noudattamista ja toteuttamista. Kansaneläkelaitos antaa apteekeille sairausvakuutuslakiin perustuvat ohjeet myös kerralla korvattavasta lääkemäärästä.
Sairausvakuutuslain 5 luvun 9 §:n 5 momentin nojalla potilaan on edelleen mahdollista ostaa korvattuna samalla kertaa enintään kolmen kuukauden hoitoaikaa vastaava valmistemäärä, jollei erityisestä syystä muuta johdu. Toimitettava lääkemäärä lääkemäärä lasketaan lääkemääräyksen annostusohjeesta. Korvauksen maksaminen edellyttää, että enintään 3 kuukauden hoitoaikaa vastaava lääkemäärä toimitetaan kustannusten kannalta tarkoituksenmukaisina pakkauksina. Kerralla korvattuna toimitettavan

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 367/2017 vp

lääkemäärän määrittäminen on tärkeää sekä potilaan että yhteiskunnan kannalta, sillä tarpeettomista lääkehankinnoista syntyy ylimääräisiä kustannuksia sekä potilaiden että sairausvakuutuksen maksettavaksi sekä lääkejätettä. Potilaalle tulisi toimittaa kokonaistaloudellisin vaihtoehto ottaen huomioon sekä potilaan että sairausvakuutuksen kustannukset ylittämättä kuitenkaan 3 kuukauden tai kalliiden lääkkeiden osalta 1 kuukauden hoitoaikaa vastaavaa lääkemäärää.
Kansaneläkelaitos on antanut apteekeille tarkempia ohjeita säännöksen soveltamisesta. Pakkauskokojen ja annostusohjeiden monilukuisuuden vuoksi apteekista ei aina voida toimittaa tasan kolmen kuukauden (90 päivän/13 viikon) hoitoaikaa vastaavaa lääkemäärää. Kelan ja apteekkien välillä sovittujen menettelyohjeiden mukaan kerralla toimitettava korvattava lääkemäärä voi olla pienempi tai poikkeuksellisesti myös hieman suurempi kuin kolmen kuukauden hoitoaikaa vastaava määrä. Toimitettava määrä ei kuitenkaan saa olla merkittävästi suurempi kuin kolmen kuukauden kulutusta vastaava määrä.
Menettelyohjeiden mukaan kerralla korvattavan 90 päivän lääkemäärän enimmäisylityksenä sallitaan enintään 10 päivän hoitoaikaa vastaava määrä. Näin ollen vakuutetulle voidaan toimittaa kerralla korvattuna enintään 100 päivän/14 viikon hoitoaikaa vastaava lääkemäärä. Enintään 10 vuorokauden ylitys (90 vrk + 10 vrk) mahdollistaa vakiintuneiden pakkauskokojen 98/100 tabl. toimittamisen.
Kirjallisessa kysymyksessä mainitussa tilanteessa reseptin mukainen annostus on puoli tablettia päivässä. Kyseisellä annostuksella 100 tabletin pakkaus vastaisi 200 päivän eli lähes 7 kuukauden hoitoaikaa. Tämä ylittää merkittävästi laissa säädetyn kerralla korvattavan, enintään kolmen kuukauden hoitoaikaa vastaavan lääkemäärän. Kansaneläkelaitoksen ohjeiden mukaan on kuitenkin mahdollista, että asiakkaalle voidaan korvata myös yli 100 päivän hoitoaikaa vastaava lääkemäärä tilanteessa, jossa alle kolmen kuukauden lääkemäärää vastaava pakkaus on myyntihinnaltaan korkeampi kuin yli kolme kuukautta riittävä pakkaus.
Helsingissä 9.10.2017

Sosiaali- ja terveysministeri Pirkko Mattila